

nungar och furstar i allmänhet, hvilka så kallades af ordet *Dia*, föda, såsom de der spisade, födde folket.

DIARIUM, diarium, n. pl. — *rier*. Register, som embets- eller tjänsteman förer öfver dagligen förefallande händelser och göromål.

DIARRHE, diarré, m. 3. Sjukdom, då exkrementerna äro tunna och bortgå oftare, än naturen efter vanlig ordning afbördar sig. Durklopp, Utstot.

DIASPOR, -- spår, m. 3. (mineral.) Stenart, bestående af lerjord och vatten; förekommer i stråliga massor.

DIASTAS, -- ás, m. 3. sing. (kem.) Eget ämne i mälat korn, i groende frön af de öfriga sädeslagen samt i ögonen på potates.

DIATONISK, -- tónissk, a. 2. (i musik) Upp- eller nedstigande i flera på hvarandra följande toner, sådana de förekomma i den *d-a skalan*, d. v. s. den skalan, som fortlöper i en följd af hela och stora halva toner i följande ordning: c, d, e, f, g, a, h, c.

DIATRIB, -- i'b, m. 3. 1) Bitter granskningsskrift. — 2) Ställe i en skrift, en tidningsartikel, af smädlig beskaffenhet.

DIBARN, n. 5. Barn, som ännu diar.

DIBRODER, m. 3. pl. — *bröder*. Benämning på gosseborn af olika föräldrar, hvilka antingen på samma tid eller kort efter hvarandra hafva samma amma. Säges äfven om dem, sedan de växt upp.

DICHOIT, dikraït, m. 3. (mineral.) Genomskinlig stenart, bestående af kiselsyrad lerjord med kiselsyrad talkjord-jernoxidul, i riktningen af hufvudaxeln blå, rätvinkligt deremot gulgrå, i brottet ojämn, något splittrig, glas- till fettglänsande. Kallas äfv. Jolit, Cordierit, och bildar i sitt renaste skick ädelstenen Losafir.

DICKEL, m. 2. pl. *dicklar*. (gjut.) Hela den pålagda lermassan på formspindeln eller en modell.

DICK-KÖPP, m. 2. Benfisk, med lång och tjock kropp, samt bred, platt panna. *Cyprinus dobula*.

DICKSTEN, di'ekstén, m. 2. Benämning på den sämsta sorten af slipade diamanter, med blott 3 fasetter och svart grund.

DIDAKTIK, didaktik, f. 5. Lära om de regler, enligt hvilka man genom undervisning bör utveckla människans förståelseförmågor. Utgör en del af Pedagogiken och omfattar Metodiken.

DIDAKTISK, didaktisk, a. 2. Som afser undervisning, undervisande. *D. poesi*, lärodikt. *D. stil*, lärostil. — *Didaktiskt*, adv.

DIDYM, -ým, m. 3. En först i sednare åren upptäckt metall.

DIDYNAMIA, --- mi'a, f. 1. Fjortonde klassen af Linnés växtsystem, innefattande de växter, som hafva två långa och två korta ståndare. Tvåväldige.

DIDYNAMIST, --- ísst, f. 3. Växt, som tillhör klassen Didynamia.

DIENDE, n. 4. Handlingen, då man diar.

DIERESIS, diéresiss, f. 1) En diftongs delning i två stafvelser. — 2) Tecknet dertill (·), som sättes öfver den sista vokalen, t. ex. ær. [Dia:—.]

DIET, diét, f. 3. (af gr. *Diaita*, lefnadsätt) 1) Lefnadsordning, ordning i mat och drick. *Hurudan d. har den sjuke fört?* — 2) För helsa eller tillfrisknande tjenlig lefnadsordning i mat och drick. *När man är sjuk eller sjuklig, bör man iakttaga, hålla d.*, d. v. s. icke förtära annat, än hvad som för kroppen är tjenligt.

DIETETIK, --- ík, f. 3. Lära om helsans bevarande. Diétlära, Sundhetslära.

DIETETISK, -- tétissk, a. 2. 1) Som har afseende på dieten. *D-a föreskrifter*. — 2) För helsan tjenlig i afseende på mat och drick. *Föra ett d-t lefnadsätt*.

DIETLÄRA, f. 1. Se *Dietetik*.

DIFFAMATION, --- tschón, f. 3. Vanryktande, äreröfritt förtal.

DIFFAMATORISK, a. 2. Af smädlig beskaffenhet. *D. skrift*, smädeskrift.

DIFFAMERA, v. a. 1. Vanrykta, förtala.

DIFFERENS, -- rånngs o. -- rá'nns, f. 3. Åtskilnad, olikhet.

DIFFERENT, -- rá'nnt, a. 1. Olik, skiljaktig.

DIFFERENTIAL, --- ränntsiál, f. 3. (mat.) En föränderlig, i oändligen små grader till- eller aftagande storhet.

DIFFERENTIAL-KALKYL, -- ränntsiál-kalkyl, m. 3. Se *Differentialräkning*. [— kalkul, — calcul.]

DIFFERENTIAL-QVANTITET, -- ränntsiálkvantitet, f. 3. Se *Differential*.

DIFFERENTIAL-RÄKNING, -- ränntsiál-räkning, f. 2. En del af den högre matematiska analysen, då man af förhållandet emellan tvenne eller flera af hvarandra beroende variabla storheter får bestämt förhållandet emellan deras oändligt små variationer (Differentialer).

DIFFERENTIERA, -- ränntsiära, v. a. 1. (mat.) Utveckla differentialerna för en funktion.

DIFFERERA, v. a. 1. Uppskjuta. — V. n. 1) Vara olika. — 2) Vara af olika tanka.

DIFORMITET, diffärmitét, f. 5. Vanskaplighet.

DIFFRAKTION, diffractionschón, f. 3. (fys.) *Ljusstrålarnas d.*, deras brytning och spridning, då de gå förbi utmed kanterna på fasta kroppar, eller intränga genom en synnerligt liten öppning. Kallas äfv. Böjning, Inflexion.

DIFFUS, -ús, a. 2. Vidlyftig.

DIFFUSION, -- schón, f. 3. Vidlyftighet.

DIFTONG, diftång, m. 3. Dubbelvokal, tvjeljud, d. v. s. tvenne sammanbörande vokaler, hvilka uttalas nästan såsom en och utgöra blott en stafvelse.

DIGEL, di'gl, m. 2. pl. *diglar*. 1) En stark metallplåt i en boktryckarpres, hvarunder formen medelt kärran inskjutes. — 2) Se *Degel*.

DIGER, a. 2. Mycket stor och tjock. *En d. volym*. *Ett d-t moln*. — Syn. Se *Stor*, *Tjock*.

DIGERDÖDEN, m. 2. def. Benämning på den förfärliga pest, som vid år 1350 härjade den skandinaviska Norden.

DIGERERA, digerera, v. a. 1. 1) (kem.) Låta en kropp någon tid utsättas för verkningen af en vätska, vid en temperatur emellan + 30° och 90°. — 2) (farm.) På ett ämne pågjuta ett kallt eller varmt lösningsmedel och lemna det någon tid i beröring dermed till utdragning, i en viss lindrig, oftast konstgjord värme öfver 15°.

DIGERERING, f. 2. Se *Digestion*, 1.

DIGESTA, dijässta, n. pl. (lat.) Se *Pan-dekter*.

DIGESTION, dijasstschón, f. 3. 1) Den operation, då man digererar (se *Digerera*, begge bem.). — 2) (med.) Matsmältning. — *Ss. D-seld*, -sorgan, -sugn.

DIGESTIV, dijästiv, a. 2. (med.) Som befordrar matsmältningen. — S. n. Se följ.

DIGESTIVMEDEL, dijästivmedl, n. 5. (med.) Medel, som befordrar matsmältningen.